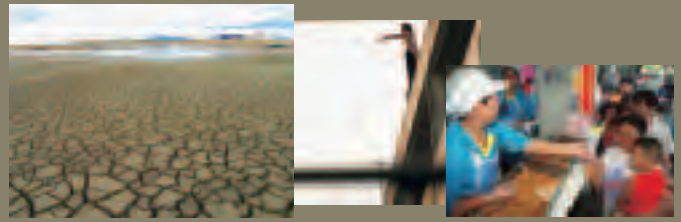

10 สถานการณ์สำคัญในรอบปี 2548

1. มลพิษเมืองกรุงเข้าขั้นอันตราย

คนกรุงเทพฯ กำลังอยู่ในพื้นที่อันตรายต่อสุขภาพ ทั้งเสียงที่ดังเกินปกติจนอาจทำให้หูตึงได้ และฝุ่นละอองหนาแน่นที่เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจถ้าอยู่ในบริเวณนั้นนานๆ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ริมถนนหรือเขตที่มีจราจรหนาแน่น กรมควบคุมมลพิษ รายงานว่า ปัญหาเสียงดังเกิน 70 เดซิเบลเอ (dBA) ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้น ยังเป็นปัญหาเหมือนทุกปี ในปี 2548 ระดับเสียงโดยค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงของกรุงเทพมหานคร อยู่ที่ 72.4 เดซิเบลเอ (dBA) แต่บางพื้นที่โดยเฉพาะถนนสายหลัก เช่น พหลโยธิน เยาวราช พหลโยธิน ลาดพร้าว มีเสียงดังเกินกว่า 80 เดซิเบลเอ อยู่ในระดับน่าห่วง ต้นตอปัญหาส่วนหนึ่งมาจากเสียงมอเตอร์ไซด์ที่นับวันยิ่งเพิ่มมากขึ้น แคมบางคันยังปรับแต่งท่อไอเสียทำให้เกิดเสียงดังเกินกว่า 95 เดซิเบลเอ ด้วย สำหรับคุณภาพอากาศ ปัญหาหลักยังคงเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็กที่สามารถเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจได้ โดยพื้นที่ที่พบฝุ่นละอองขนาดเล็กมากที่สุด คือตามเส้นทางพระรามที่ 6 พระรามที่ 4 พหลโยธิน และดินแดง

2. ภัยแล้ง / น้ำท่วม

ปี 2548 นับเป็นปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้งและน้ำท่วมอย่างหนักหนาสาหัสมากที่สุดในรอบ 10 ปี ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่องจากปี 2547 เมื่อฝนตกในปริมาณน้อย อ่างเก็บน้ำหลายแห่งมีปริมาณน้ำน้อยกว่าที่ควรจะเป็น จนเกิดภัยแล้งเข้าขั้นวิกฤตเมื่อเดือนมีนาคมและยึดเอือนานกว่าครึ่งปี พบว่าพื้นที่ 71 จังหวัด 44,519 หมู่บ้าน และพื้นที่เกษตรเสียหายกว่า 23 ล้านไร่ ในขณะที่พื้นที่อุตสาหกรรมและท่องเที่ยวภาคตะวันออก ระยอง ชลบุรี จันทบุรี เต็มคร่อนหนัก ต้องส่งขนานอกพื้นที่ ต่อมาในช่วงครึ่งปีหลังเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่และรุนแรงในภาคเหนือและภาคใต้ หลายจังหวัดในภาคเหนือเจอทั้งฝนกระหน่ำ น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม จังหวัดเชียงใหม่ถูกน้ำท่วม 4 ครั้ง ซ้อนในวิกฤตน้ำท่วมครั้งนี้ และจังหวัดใกล้เคียงต่างก็ได้รับผลกระทบทั่วถึง เหตุการณ์ภัยแล้งน้ำท่วม สภาพอากาศแปรปรวนเช่นนี้ นับว่าเป็นผลรูปธรรมสะสมจากโครงการพัฒนาของรัฐที่ไม่ใส่ใจต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

3. ฆ่าตัวตาย

ปี 2548 มีผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย 3,913 ราย เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย 116 ราย (ข้อมูลจากการรายงานของโรงพยาบาล) ในแต่ละวัน มีคนพยายามฆ่าตัวตาย เฉลี่ยวันละ 10.7 ราย โดยทุกๆ 2 ชั่วโมง จะมีคนคิดฆ่าตัวตาย 1 ราย โดยที่ วัย 15-24 ปี คิดพยายามฆ่าตัวตายมากที่สุด คือ จำนวน 1,633 คน หรือ คิดเป็น 42% ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายทั้งหมด รองลงมา คือ วัยทำงาน อายุ 25-34 ปี จำนวน 951 คน หรือ คิดเป็น 24% ชาวฆ่าตัวตายเกิดขึ้นบ่อยครั้งในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันเป็นหนึ่งในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เมื่อหวั่นเกรงกันว่าการแพร่ภาพการฆ่าตัวตายรายวันของหนังสือพิมพ์เป็นตัวอย่างพฤติกรรมเลียนแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน วัยที่มีจิตใจอ่อนไหวเปราะบาง ดังตัวอย่างการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นในรอบปี เช่น หลายรายหนีปัญหาความรักในวัยเรียนด้วยการกระโดดน้ำหรือโดดตึกตาย เครียดจากการรับน้องจนต้องยิงตัวตาย หรือแม้แต่ผลการเรียนตกกลัวว่าพ่อแม่จะผิดหวังจึงหาทางออกด้วยการยิงตัวตาย รวมถึงหนุ่มนักศึกษาโดดตึกตายที่ห้างแห่งหนึ่งเพราะน้อยใจที่ถูกหว่านเป็นลูกแหง่ สำนักสุขภาพจิตสังคม กระทรวงสุขภาพจิต ได้สรุปรายงานความรุนแรงในสังคมจากข่าวหนังสือพิมพ์จำนวน 10 ฉบับ ในรอบปีนี้ พบว่ามีข่าวการฆ่าตัวตาย 129 ครั้ง และข่าวฆ่าผู้อื่นและฆ่าตัวตายตาม 86 ครั้ง แม้ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าการฆ่าตัวตายเกี่ยวข้องกับข่าวการฆ่าตัวตาย แต่หนึ่งในเหตุการณ์สะเทือนเกิดขึ้นเมื่อหนูน้อยวัย 6 ขวบ รู้เท่าไม่ถึงการณ์แขวนคอตัวเองเลียนแบบละครเรื่องหนึ่ง โชคดีที่รอดตายได้หวุดหวิด

4. ปรับนโยบาย 30 บาท เพื่อคนไทยห่างไกลทุพโรค

ในระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา "นโยบาย 30 บาท รักษาทุพโรค" ทำให้คนไทย 60.45 ล้านคน หรือ ร้อยละ 96 มีโอกาสเข้าถึงบริการสุขภาพ เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ ในปี 2548 รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนคำขวัญของโครงการนี้ใหม่ เป็น "30 บาท ช่วยคนไทยห่างไกลโรค" ต่อยอดนโยบายเดิมแต่เจาะกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เน้นการป้องกันมากกว่าการรักษาโรค ส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น ระดับชุมชน

ระดับสถานที่ทำงาน ควบคู่ไปกับเผยแพร่ข่าวสารด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายสำคัญคือ กลุ่มประชากร 4 กลุ่ม ได้แก่ เด็กเล็ก จัดให้มีโครงการเคลือบฟันเสริมไอโอดีน และอาตุเหล็ก รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์จะได้รับการตรวจพัฒนาการของเด็กตั้งแต่อยู่ในท้องด้วย กลุ่มแรงงานหนุ่มสาวจัดให้มีการตรวจสุขภาพคนขับรถสาธารณะ และตรวจมะเร็งปากมดลูก กลุ่มผู้สูงอายุจัดทำฟันปลอมและเฝ้าระวังการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ และกลุ่มคนพิการจะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

5. ไข่เลือกออก

สถานการณ์โรคไข่เลือกออกยังเป็นภัยเงียบในสังคมไทยมาตลอด และยังคงต่อเนื่องเช่นนี้อีกหลายปีจนกว่าจะมีวัคซีนป้องกันโรคไข่เลือกออกผลิตออกมา ในปี 2548 สถิติจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคนี้นี้ทั้งสิ้น 44,725 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2547 รวม 6,847 ราย จำนวนผู้เสียชีวิตมี 82 ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 31 ราย โดยสถานการณ์เมื่อต้นปี มีผู้ป่วยจำนวนมากกว่า 2 เท่า เมื่อเทียบกับปี 2547 ในช่วงเดียวกัน และมีจำนวนผู้ป่วยอย่างเห็นได้ชัดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม กลายเป็นที่ตระหนักในสังคมวงกว้างเพราะกลัวว่าปีนี้สถานการณ์ไข่เลือกออกจะรุนแรงกว่าทุกปีที่ผ่านมา ทุกพื้นที่จึงมีการควบคุมการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด จำนวนผู้ป่วยจึงชะลอลงครั้งในปีหลัง สถานการณ์จึงไม่รุนแรงอย่างที่คาดหมายไว้ เหตุที่เกิดความตื่นตระหนกมากเรื่องไข่เลือกออกในปีนี้ นายแพทย์ชิษณุ พันธุ์เจริญ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า เพราะสื่อนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องและทางหน่วยงานสาธารณสุขมีการเฝ้าระวังเชิงรุก ทำให้เข้าใจว่าไข่เลือกออกมีความรุนแรง ก่อให้เกิดความตระหนกตกใจตลอดช่วงครึ่งปีแรกของการระบาดที่ผ่านมา ทั้งที่ความจริงการป่วยด้วยโรคไข่เลือกออกเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และอัตราการตายของผู้ป่วยนั้นไม่ได้สูงมากกว่าที่เคยมี

6. แก๊งขี่มอเตอร์ไซด์กับวัยรุ่นถนนเมือง
 ปัญหารั้วร่นักขี่ซึ่งที่ชอบประลองความเร็วและ
 คลั่งไคล้ความผาดโผน แข่งขันเดิมพันด้วยเงิน
 หรือหญิงสาว ก่อความรำคาญแก่ชาวบ้านทั่วไป
 ในยามค่ำคืน เจ้าหน้าที่ตำรวจพยายามปราบ
 ปรามดักจับ ได้จับจนเกิดอุบัติเหตุมีให้เห็นเป็น
 ข่าวอยู่บ่อยๆ นายวัฒนา เมืองสุข รัฐมนตรีว่า-
 การกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
 ของมนุษย์ ในฐานะเจ้าภาพแก้ไขปัญหาสังคม
 เสนอความคิด สร้างสนามแข่งให้วัยรุ่นนักบิด
 ด้วยเหตุผลส่วนตัวว่าจะได้ไม่ก่อความรำคาญให้
 กับประชาชน และไม่ต้องหนีจากการไล่จับของ
 ตำรวจจนก่อให้เกิดอันตราย แนวคิดนี้เป็นที่ถูก
 ใจวัยรุ่น แต่เป็นความคิดที่สวนทางกับประชาชน
 ส่วนใหญ่ เพราะเป็นการสนับสนุนให้มีการแข่ง
 รถ และชักจูงให้มุ่งแต่แข่งรถโดยไม่สนใจการ
 ศึกษาเล่าเรียน อีกทั้งคำนึงถึงแต่กลุ่มคนเล็กๆ
 เพียงกลุ่มเดียว 25 กันยายน 2548 วันแรกของ
 การเปิดสนามที่ตำบลคลอง 5 อำเภอคลองหลวง
 จังหวัดปทุมธานี มีวัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่า
 ที่คิดไว้ และยังได้สร้างปัญหาให้กับชุมชนที่อยู่
 บริเวณนั้น ท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของสังคม
 ในการแก้ไขปัญหาคือปลายเหตุ แนวทางนี้จึง
 ค่อย ๆ จางหายและล้มเลิกไปในที่สุด

7. เกษตรกรรมยั่งยืน

ในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2545
 เป็นต้นมา ได้ให้ความสำคัญกับ "การเกษตรที่
 เอื้อต่อสุขภาพ" โดยมีจุดหมายหลักคือ หยุดการ
 ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เนื่องจากเป็นภัย
 ต่อสุขภาพร่างกายของเกษตรกรและประชาชน
 ทั่วไปในฐานะผู้บริโภค ตลอด 3 ปีที่ผ่านมาเวที
 สมัชชาสุขภาพแห่งชาติและเวทีย่อยสมัชชาสุขภาพ
 ระดับพื้นที่ได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาฐาน
 ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนทั่วทุกพื้นที่อย่าง
 ต่อเนื่อง ความสำเร็จจากการผลักดันนโยบาย
 ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืนหรือการทำเกษตรชีวภาพ
 ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็เกษตรทฤษฎี
 ใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน หรือวน-
 เกษตร ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร
 แนวคิดเดียวกันมากขึ้น เห็นผลได้ชัดเจนนทาง
 ด้านสุขภาพของเกษตรกรคือ จำนวนผู้ป่วย
 ที่ได้รับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีแนวโน้ม

ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากสถิติปี 2541 พบผู้
 ป่วยสูงถึง 4,398 ราย ปี 2545 พบผู้ป่วย 2,571
 ราย พอมาในปี 2547 พบผู้ป่วยเพียง 1,864
 รายเท่านั้น

8. โรคไม่เครพตักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ความไม่สงบสุขในสังคมไทยส่วนหนึ่งมาจาก
 ไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น จน
 ปรากฏเป็นภาพความรุนแรงผ่านหนังสือพิมพ์ราย
 วันเสมอๆ เช่น การตีกันของนักเรียนอาชีวะ
 การใช้กำลังในการยุติความขัดแย้ง การฆ่าตัด-
 ตอนในช่วงสงครามปราบปรามยาเสพติดครอบแวก
 และ ที่สำคัญที่สุดคือ สถานการณ์ความรุนแรง
 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีฐานรากมาจก
 การขาดการพินอัครลักษณะของผู้คนที่มีความ
 อธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านภาษาและการนับถือศาสนา
 แยกต่างไปจากวัฒนธรรมไทยกระแสหลัก
 ลักษณะทั้งหมดนี้ นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าว
 ว่าเป็นอาการอย่างหนึ่งของ "โรคไม่เครพตักดิ์
 ศรีของความเป็นคน" ถ้าเป็นกันมากขึ้นจะทำให้
 สังคมไทยอ่อนแอ และเสนอแนวทางการรักษา
 โรคนี้ว่าคนไทยควรสร้างจิตสำนึกในเกียรติและ
 ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนใหม่ คือมีความเชื่อมั่น
 ในพลังความสามารถของทุกคน เคารพในความ
 แตกต่างหลากหลายของกลุ่มคนเล็กน้อยใน
 สังคม สำนึกในความรู้ที่มีอยู่ในตัวที่ได้มาจาก
 ประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน เมื่อสำนึกเช่น
 นี้ ทุกคนก็จะมีควมภูมิใจและมั่นใจในตัวเอง ผู้
 คนหลากหลายฝ่ายจะสามารถรวมตัวร่วมคิดร่วม
 ทำเรื่องดีๆ ช่วยกันขจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไปจาก
 สังคม ซึ่งจะนำพาไปสู่การสร้างควมถูกต้อง
 เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ในที่สุด

9. วัยรุ่นไทยคิดเอดส์มากขึ้น

ในสังคมไทยทุกวันนี้ "เอดส์" โรคร้ายที่กลายมา
 เป็นปัญหาสุขภาพของวัยรุ่นอย่างรุนแรง มี
 แนวโน้มกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในระยะ
 เวลาอันใกล้หากไม่มีการเร่งแก้ไขปัญหา ปี 2548
 นี้ มีผู้คิดเชื้อรายใหม่ 18,000 ราย ส่วนใหญ่เป็น
 กลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน นักศึกษา อายุ 15-24 ปี ซึ่ง
 ปัจจุบันรวมมีวัยรุ่นคิดเชื้อแล้วมากกว่า 30,000
 คนที่น่าตกใจคือ 84% ของวัยรุ่น ได้รับเชื้อ
 จากการมีเพศสัมพันธ์ สถานการณ์นี้น่าเป็นห่วง
 เพราะเมื่อวัยรุ่นจำนวนมากกำลังถูกผลักดันเข้าไป
 อยู่ในสถานการณ์ประาะบางเรื่องเพศสัมพันธ์และ

การใช้สารเสพติด เป็นการเพิ่มโอกาสเสี่ยงสูง
 ต่อการคิดเชื้อเอดส์ ทั้งนี้มาจากข้อเท็จจริงที่ว่า
 วัยรุ่นวัยเรียนมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น
 และมีการใช้ถุงยางอนามัยในอัตราที่ต่ำมาก
 เนื่องจากเข้าใจว่าเพื่อนไม่น่าจะมีโรคคิดมาด้วย
 ขณะนี้วัยรุ่นหญิงไทยน่าเป็นห่วงกว่ากลุ่มอื่น
 โดยเฉพาะในรายที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
 มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
 เพียงชั่วข้ามคืนเพิ่มมากขึ้น และมีช่องทาง
 ขยายบริการทางเพศอย่างง่ายดายผ่านทางเว็บไซต์
 สำหรับแนวทางการแก้ไขที่เป็นประเด็นในสังคม
 ไทยขณะนี้คือ เรื่องการคิดตั้งคู้จำหน่ายถุงยาง
 อนามัยแบบหยอดเหรียญในสถานศึกษา เพื่อ
 ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 และป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนา
 จนนำไปสู่การทำแท้ง ก็มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและ
 ไม่เห็นด้วยกับวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว

10. แรงงานไทยเสี่ยงเป็นโรคและได้รับ อันตรายจากการประกอบอาชีพ

แรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมประสบอุบัติเหตุ
 จนถึงแก่ชีวิตหรือพิการในแต่ละปีเพิ่มมากขึ้น
 เมื่อดูสถิติจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน กระทบ
 แรงงาน ที่ได้ให้การช่วยเหลือหรือจ่ายเงิน
 ทดแทน พบว่า ปี 2547 มีแรงงานไทยเสียชีวิต
 861 ราย แต่ปี 2548 มีแรงงานเสียชีวิตสูงถึง
 1,372 ราย ซึ่งสูงสุดในรอบ 10 ปี กิจกรรมที่
 ทำให้ได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ได้แก่ อุบัติเหตุ
 จากยานพาหนะ งานก่อสร้าง และ ไฟฟ้าดูดไฟ-
 ฟ้าช็อต ส่วนโรคภัยที่เกิดขึ้นจากสภาวะการ
 ทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ โรคปวดหลัง โรค
 พิษจากสัตว์และแมลง โรคผิวหนังอักเสบและ
 ภูมิแพ้ เป็นต้น แต่ข่าวคราวที่มักเกิดขึ้นเสมอๆ
 ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตการทำงานที่
 พบคือ การระเบิดและไฟไหม้ในโรงงานอุตสาหกรรม
 มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บคราวละมากๆ
 ตลอดคนสารเคมีรั่วไหลทำให้คนงานได้รับผล-
 กระทบจากสารพิษโดยฉับพลัน หากยังปล่อยให้
 เป็นเรื่องเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ไม่คาดฝัน ยากที่
 จะควบคุมได้ ปีต่อๆ มาจะได้ยินได้พบเหตุการณ์
 ลักษณะนี้จนชินชานในสังคมไทย